

Øystein Bjørndal

Strøm Camilla Hegerberg

Norsk

25. februar 2008

Kan og nytes her:

<http://ob.cakebox.net/norsk/sakprosaanalyse.pdf>

En kommentar til “ Truer engelsken det norske språket?”

I Svein Lie sin kronikk fra Aftenposten, 31. desember 2002 nevner han mange sentrale synspunkt i debatten om engelsk truer det norske språket. Jeg vil i denne teksten kommentere noen av disse synspunktene.

På grunn av at dette temaet også er særemnet mitt i Norsk, vil jeg begynne med å forklare noen fremmedord som Svein Lie unnlater å bruke i utdraget, men som er sentrale for temaet og som han er sterkt inne på. Dette gjør jeg for å skape litt perspektiv på temaet.

Det er i hovedsak to måter det norske språket kan bli påvirket av engelsk, den ene måten kaller vi *domenetap*, som er det Svein Lie skriver om når han innleder med at det engelske språket blir “stadig mer brukt i Norge, ikke minst i næringslivet”. Eller sagt mer generelt, domenetap er når et språk forsvinner fra visse samfunnsområder og et annet språk tar over.

At norsk har delvis domenetap til engelsk er det liten tvil om, flere og flere norske selskaper har i dag engelsk som arbeidsspråk/konsernspråk (eks. Statoil, Telenor og Kværner om vi leser hele artikkelen¹), vi ser og engelsk mer og mer i høyere utdanning, det sies at rundt 80% av undervisningen i universitet og høyskoler foregår på engelsk.

Den andre måten kaller vi *diglossi*, som han nevner som et av problemene hvis vi skifter til engelsk i Norge. “Vi ville da få et klasseskille mellom dem som kan engelsk svært godt, og dem som bare kan uttrykke det mest nødvendige.” Eller med andre ord, diglossi er når vi får et klasseskille i hele samfunnet, der de i “lavere” klasser snakker et språk og de i “høyere” klasser mestrer et annet.

Det er etter min mening svært usannsynlig at vi vil oppleve diglossi i noe større grad i Norge. Selv om vi en gang går over til engelsk vil ikke dette skje over natten, men når så

¹ <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/article463506.ece>

stor del av befolkningen kan engelsk “svært godt” at det ikke vil bli noe merkbart klasseskille. På den andre siden kan man si at vi allerede i dag har delvis diglossi i samfunnet, siden mange jobb.- og høyere-utdanningsmuligheter er lukket for de som ikke behersker engelsk på et bra nok nivå.

Svein Lie bruker en fin debantteknikk som går ut på at han stiller et spørsmål før han så svarer på en god og sikker måte. Dette gir leseren inntrykk av at han har fasiten og prøver på den måten og overbevise leseren om at hans synspunkt er rett.

Som et eksempel på dette kan vi se på “Er det så farlig om engelsk blir brukt i Norge?”, her stiller han et spørsmål som han nå bruker rikelig med plass for å svare på. Dette gir den ulærte leseren inntrykk av at han utforsker alle sidene ved spørsmålet, før han så kommer fram til at engelsken vil skade demokratiet på grunn av diglossi.

Et annet eksempel er når han kommenterer Sylfest Lomheim (som i ettertid har blitt direktør i språkrådet) sitt syn på framtiden: “om ca. 100 år vil engelsken ha overtatt for norsk”. Her går han fram på samme vis, med en god og fyldig besvarelse som gir leseren god tro på at den konklusjonen han kommer fram til er den eneste rette.

Det er min mening at begge disse to eksemplene skaper en falsk tro hos leseren, at dette

Til slutt vil jeg nevne Svein Lie sin bruk av kildehenvisninger, eller lettere sagt hans mangel på akkurat dette. Etter min mening er hans mangel på kildehenvisninger tildels skremmende. Særlig når han uttrykker Sylfest Lomheims mening om at vi har skifta til engelsk om 100 år, uten å oppgi noen spesifikke detaljer om hvor og når Lomheim skulle ha sagt eller skrevet dette.

Jeg er selvsagt ikke i tvil om at Lomheim mener dette, og har uttrykt det “i flere artikler og foredrag de siste par årene”. Men da burde det heller ikke vært noe problem å nevne spesifikke datoer/år, eller aller helts vist til et direkte sitat.

Men alt i alt er dette en god artikkel som utforsker mange (men ikke alle!) syn på spørsmålet “Truer engelsken det norske språket?”.